

Występowanie *Aplota nigricans* (ZELLER, 1852) (*Lepidoptera*:
Oecophoridae) w Polsce *

Distribution of *Aplota nigricans* (ZELLER, 1852) (*Lepidoptera*:
Oecophoridae) in Poland

ROMAN WAŚALA, WOJCIECH KUBASIK

Katedra Entomologii AR im. A. Cieszkowskiego, ul. Dąbrowskiego 159, 60-594 Poznań;
e-mail: rwasala@au.poznan.pl; wkubasik@au.poznan.pl

ABSTRACT: New locality of *Aplota nigricans* (ZEEL) and historical records of occurrence of this species in Poland are presented.

KEY WORDS: *Lepidoptera*, *Oecophoridae*, faunistics, Poland, Pieniny Mts.

Rodzaj *Aplota* STEPH. jest w Europie reprezentowany przez 2 gatunki: *A. palpella* (HAWORTH, 1828) oraz *A. nigricans* (ZELLER, 1852) [= *Aplota kadeniella* (HERRICH-SCHÄFFER, 1851)] (TOKAR i in. 2005).

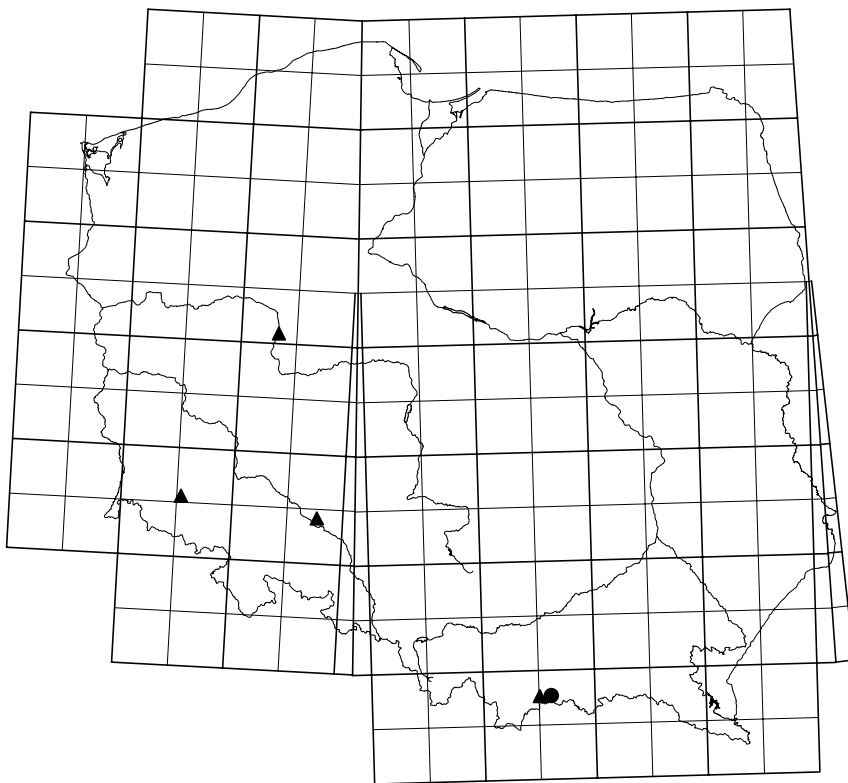
Gąsienice motyli z tego rodzaju żerują na mchach i porostach rosnących na starych pniach i konarach, a także na murach oraz skałach (PALM 1989). Nie jest wykluczone, że żyją w spróchniałym drewnie (HANNEMANN 1997; TOLL 1964). Motyle są aktywne od połowy czerwca do połowy sierpnia, latają o zachodzie słońca i nocą. Można je zwabić do światła lamp, lecz odławiane są bardzo rzadko. Obydwa gatunki różnią się wyraźnymi cechami morfologicznymi oraz stosunkowo łatwe jest ich oznaczenie na podstawie budowy aparatów kopolacyjnych (TOKAR i in. 2005; TOLL 1964).

*Praca wykonana w ramach projektu badawczego nr 2 PO6S 024 27, finansowanego w latach 2004–2007 przez MEiN.

Podczas badań prowadzonych na terenie Pienińskiego Parku Narodowego został odłowiony jeden okaz *Aplota nigricans*:

– Pieniny, Podskalnia Góra (DV57), 20 VII 2004 – 1♀, leg. W. KUBASIK, det. R. WAŚALA, w środowisku naskalnych muraw kserotermicznych na podłożu wapiennym.

Jest to pierwsze od wielu lat stwierdzenie tego gatunku w Polsce i potwierdzenie jego występowania na terenie Pienińskiego Parku Narodowego. Odłowiony gatunek wykazywany był z Polski niezwykle rzadko. Historycznie znany jest z dwóch krain: Dolnego Śląska oraz Wielkopolski (BUSZKO, NOWACKI 2000). W XIX wieku stwierdzony był na Pogórzu Kaczawskim w rezerwacie „Ostrzyca Proboszczowicka” (WOCKE 1872), którego podłoże stanowi bazanit – zasadowa skała wulkaniczna.

Ryc. Stanowiska *Aplota nigricans* (ZELL.) w Polsce: ▲ – historyczne stanowiska, ● – stanowisko po roku 2000.

Fig. Localities of *Aplota nigricans* (ZELL.) in Poland. ▲ – historic localities, ● – locality after 2000.

W ubiegłym wieku stwierdzono jeden okaz w Pieninach, na wzgórzu zamkowym w Czorsztynie (BŁESZYŃSKI i in. 1965). Dane TOLLA (1964) o występowaniu tego gatunku w okolicach Poznania uważano dotąd za bardzo wątpliwe. Jednak potwierdzają je obserwacje, jakie przedstawia WOCKE (1884). W połowie czerwca odłowił on kilka świeżych samców nad krzewinkami jagody czarnej w świetlistej dąbrowie w miejscowości Lubsza (UTM: XS74) koło Brzegu w województwie opolskim. Na mapce (Ryc.) przedstawiono wszystkie znane stanowiska *Aplota nigricans*, odkryte w ciągu ponad stu lat badań nad *Oecophoridae* w Polsce.

SUMMARY

During the field research in Pieniny National Park a single specimen of *Aplota nigricans* (ZEEL.) was collected. Historical and present data on the occurrence of this species in Poland is presented. All known localities are given and presented on the map.

PIŚMIENNICTWO

- BŁESZYŃSKI S., RAZOWSKI J., ŻUKOWSKI R. 1965: Fauna motyli Pienin. Acta zool. cracov., **10**: 375-493.
- BUSZKO J., NOWACKI J. (red.) 2000: The *Lepidoptera* of Poland. Pol. ent. Monogr., Poznań-Toruń, **1**: 1-178.
- HANNEMANN H.-J. 1997: Kleinschmetterlinge oder Microlepidoptera V. *Oecophoridae*, *Chimabachidae*, *Carcinidae*, *Ethmiidae*, *Stathmopodidae*. Die Tierwelt Deutschlands, Jena, **70**: 1-163.
- PALM E. 1989: Nordeuropas Prydvinger (*Lepidoptera*: *Oecophoridae*). Danmarks Dyreliv, Fauna Boger, Kfbenhavn, **4**: 1-247.
- TOKAR Z., LVOVSKY A., HUEMER P. 2005: Die *Oecophoridae* s. l. (*Lepidoptera*) Mitteleuropas. Bratislava. 120 ss.
- TOLL S. 1964: Motyle – *Lepidoptera*, *Oecophoridae*. Klucze oznacz. Owad. Pol., Warszawa, **XXVII**, **35**: 1-174.
- WOCKE M. F. 1882: Verzeichnis der Falter Schlesiens. Z. Ent., N. F. Breslau, **3**: II+1-86.
- WOCKE M. F. 1884: Nachträge und Bemerkungen zur Fauna der schlesischen Falter. Z. Ent., N. F. Breslau, **9**: 46-63.